

# ***Урок №1.***

***Складнопідрядне  
речення, його будова і  
засоби зв'язку в ньому.***

# СИНТАКСИЧНЕ ДОМІНО

**Поєднайте синтаксичний термін із його визначенням**

| Синтаксичний термін       | Визначення                                                                                                       |
|---------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Просте речення            | Речення, що має одну граматичну основу та ускладнювальні компоненти.                                             |
| Складне речення           | Зв'язок, що передбачає рівноправність частин складного речення (від однієї до іншої не можна поставити питання). |
| Сурядний зв'язок          | Речення, в якому одна граматична основа.                                                                         |
| Просте ускладнене речення | Зв'язок, що передбачає нерівноправність частин речення (від однієї до іншої можна поставити питання).            |
| Підрядний зв'язок         | Речення, в якому дві або більше граматичних основ.                                                               |

# ЦІКАВА ТЕОРІЯ

**Складнопідрядне речення** – це речення, частини якого нерівноправні за змістом і поєднані сурядним зв'язком за допомогою сполучників підрядності або за допомогою сполучного слова.

Одна з частин складнопідрядного речення є *головною*, інша – *залежною*. Від головної частини до залежної можна поставити питання.

Напр.: *Щоб не пламеніти горобині самотньо, посадив я поблизу неї нашу українську калину (І.Цюпа) - для чого посадив?*

Система розділових знаків у СПР

Кома

Крапка з комою

Тире

# Засоби зв'язку в СПР

- **Підрядні частини поєднуються з головною за допомогою сполучників підрядності та сполучних слів:** Святковим здається вечір, коли тобі добре попрацювалося вдень

(О. Гончар) (підрядна частина приєднується до головної за допомогою сполучного слова коли).

**Підрядні частини можуть стояти** після головної (частіше), в середині головної, а також перед головною. Але слід пам'ятати, що означальні й наслідкові підрядні частини перед головною стояти не можуть.

# МОВНИЙ АНАЛІЗ

***Порівняйте речення. Зробіть висновок***

- Пахне хлібом земля, це ж вона дала мені сонце і крила (Складне речення без сполучників – БСР).
- Пахне хлібом земля, і вона дає мені сонце і крила (Складносурядне речення).
- Пахне хлібом земля, **що** дала мені сонце і крила (Складнопідрядне речення)

# МОВНИЙ АНАЛІЗ

- ***Підкресліть граматичні основи, накресліть схему речення.***

Як білий цвіт сади покриє, я повернусь у рідний край.

- ***Визначте, сполучник чи сполучне слово вжито у реченні. Аргументуйте свою думку.***

Камінь, що на душі, давно філософським став.

**ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!**  
**УСПІХІВ!!!**